

Det kom som et chok for nonnerne

Københavns Kommune ikke ville videreføre Skt. Joseph Hospitalet i Griffenfeldsgade. Siden 1875 havde de drevet hospitalet. De katolske hospitaler var på mange områder førende. Her fik man smør på brødet. "Vi køber ikke gamle hospitaler", udtalte hospitalsborgmesteren, "Vi bygger nyt". Og tænk, nogle af nonnerne smuglede vin.

En kold modtagelse

Her kom man til verden, her blev man helbredt for en alvorlig sygdom. Og her fik man den sidste pleje, den sidste tid på jorden.

Sct. Joseph Hospital på *Nørrebro* eksisterer ikke længere, men det gør minderne.

Ordenen blev startet af en *Jesuitter – præst* i 1650 i *Frankrig*. Præsten fik kontakt med nogle unge piger. Dengang kunne man ikke bare sådan gå ud. Derfor anlagde disse piger en dragt, som var datidens enkedragt. Og denne dragt hold sig i cirka 300 år. Den havde hvid krave, lang og foldet med mange symboler.

Pigerne skulle løse sociale opgaver.

En kold pinsemorgen i 1856 kom de første fire søstre til *Danmark*. En velhavende dame, der havde været nede at besøge dem, kaldte dem til *Danmark*. Men intet var forberedt. Måske overvejede de at tage tilbage igen.

Inde på *Sct. Annæ Plads* ved *Garnisons – kirken*, kom de til at bo. Det var under særdeles ydmyge forhold under en hestestald, de tilbragte deres første tid.

Søstrene plejede syge og gamle rundt om i hjemmene og på *Frederiks Hospital* i *Bredgade*. De åbnede en skole i *Fredericiagade*, og fik efterhånden deres eget hus på *Toldbodvej*.

Søstrene tjente *Gud* gennem pleje af syge og nødlidende på ordenens hospitaler rundt om i verden.

Som kaldt fra himmelen

Sankt Joseph Søstrene kom som sendt fra himlen. I slutningen af 1800 – tallet haltedede danske hospitaler pinligt efter andre lande. De offentlige hospitaler var umoderne og her var alarmerende mangel på senge.

Søstrene var benhårde administratorer og dygtige til at drive hospitaler. De skaffede midler til at bygge flotte bygninger med det nyeste udstyr. Dette forhold tiltrak mange læger. De følte, at de her kunne dygtiggøre sig.

De katolske hospitaler blev førende inden for øre – næse og halssygdomme, samt fødsler og kvindesygdomme.

Jordlod på Parcelvejen

Tre af de fire første nonner var sygeplejersker. Men i starten var det børn og skolegerningen, de tog sig af. De fik samlet nogle penge sammen. Rygter vil vide, at den ene af søstrene havde arvet. De købte deres egen jordlod på *Parcelvejen (Griffenfeldsgade)*.

I løbet af tre år kunne de ligge grundstenen til et hospital. De malede, ferniserede og syede gardiner og lavede madrasser.

Tre patienter det første år

Og i 1875 stod det færdigt. Efterhånden var de blevet til 12 søstre. Dengang var der kun 12 senge.

Ja egentlig var der kun seks senge. Men der var kun tre patienter, så der var rigelig med plads. Den ene havde tyfus, en havde kræft, og den sidste var sindssyg.

Den oprindelige bygning var opført efter en tegning af etatsråd, *Christian Hansen*. Dengang kostede det 50.000 kr.

Privathospital med undtagelser

Der var ingen hjælp at hente fra stat og kommune. Men efterhånden henvendte lægerne sig selv. Speciallæger, der ikke kunne få deres patienter indlagt andre steder, indlagde dem her. I mange tilfælde kunne patienterne selv betale. Dem der ikke kunne, lå her gratis og blev plejet.

Dette kunne man gøre, fordi søstrene modtog donationer fra byens katolske menigheder.

Rabarberlandets Hospital

Her i *Griffenfeldsgade* åbnede privathospitalet, som godt kunne kaldes *Rabarberlandets* egen hospital. Selv om man i *Danmark* med grundloven nogle år tidligere havde fået religionsfrihed, så skulle *søstrene* eller *nonnerne* finde sig i hånende tilråb.

Man havde en officiel prisliste:

- *For almindelig pleje 1,50 kr.*
- *For almindelig pleje og enestue 2,20 kr.*
- *For den allerbedste pleje 3.00 kr.*

I 1881 blev hospitalet udvidet til 100 senge. Det kostede 110.000 kr. En betydelig udvidelse blev foretaget i 1900 ved tilbygning af fløjene ud til *Korsgade og Kapelvej*. Ved denne lejlighed blev der også opført en kirke. Nu kunne man præstere 350 sengepladser. Dette arbejde kostede 450.000 kr.

I 1904 blev der yderligere foretaget udvidelser.

Efterhånden begyndte bygninger at opstå i nabolaget. Og tilbygninger opstod til hospitalet efterhånden som man fik råd til det. Patienter fra *Frederiksberg* og *Gentofte* blev indlagt her. Kommunerne betalte for deres ophold.

Man optog patienter uanset tro. Pludselig havde man 400 sengepladser,, hvoraf de 300 var fællestuer. De 100 var fordelt på enestuer. Hele 5 afdelinger havde hospitalet.

I 1904 behandlede man 2.401 patienter.

Dengang kunne patienter ligge på hospitalet i årevis. Ældre mennesker boede her indtil de døde. De havde kun en seng og en kommode.

Sygeplejerskole med impulser

I midten af 1930erne opstod sygeplejerskolen under *Søster Benedikte*. Hun var kommet med friske nye impulser fra *Amerika*. Det var nok den bedste sygeplejerskole, dengang.

Men skolen lukkede på grund af hospitalets usikre fremtid. Desuden blev fødeafdelingen flyttet, og det var svært at finde praktikpladser.

I begyndelsen blev sygeplejereleverne tvunget i kirke. Man skulle synge og bede en bøn. Man kontrollerede, om de unge mennesker havde rene negle og redt håret.

Moderniseringer

I midten af 50erne købte man og indrettede *Schous Papirfabrikker* til hospital. Man udvidede røntgenafdelingen, byggede to etager på det gamle hospital midt i gården og indrettede et stort moderne operationsafsnit. Et stort moderne laboratorium samt en modernisering af sengeafsnittene blev det også til.

Selv om hospitalet ikke havde en skadestue fik mange borgere akuthjælp. Der stod altid en portør, sygeplejersker og læger parat. Ofte var det tale om socialhjælp.

Ja man sagde endog meget tidlig i hospitalets historie, at

- på *Kommunehospitalet* fik man margarine på brødet
- men på *Skt. Joseph* fik man smør på brødet.

3.000 fødsler på årsbasis

På et tidspunkt var hospitalets fødeafdeling nomineret til fem faste jordmødre til 3.000 fødsler på årsbasis.

For nogle virkede hospitalet som en middelalderborg med ejendommelige skikkelser, der blafrede rundt. Man syntes, at det var et dystert hospital med den gyldne kristusskikkelse over hovedporten. Men søstrenes tilstedeværelse prægede den lattermilde atmosfære.

480 søstre i Danmark

Søstre havde drevet hospitaler i *Aalborg, Esbjerg, Århus, Odense, Randers* og *Fredericia*.

Da hospitalet skulle lukke, ville søstre ikke tage til genmæle. Det var imod deres politik. Men de ville heller ikke gå imod, at nogle forsvarede deres hospital.

Man havde altid sat en ære i at bevare en hvis standard.

På hospitalet gik der også rygter om, at søstre måske ikke altid var så hellige. De kunne godt finde på at smugle vin i deres lommer, når de var i *Sverige*. Tolderne kunne aldrig finde på, at visitere dem, sagde de.

På et tidspunkt var der hele 480 søstre i *Danmark*. På *Strandvejen* havde man et *noviciatshus*. Det var en slags alderdomshjem.

Tilgang var stoppet

Modviljen mod nonnerne lagde sig. *Københavns Kommune* købte sengepladser på *Skt. Joseph* for at dække det stigende behov.

Søstre havde regnet med, at *København* skulle være knudepunktet. *Københavns Kommune* ville ikke overtage hospitalet. Og søstre måtte finde nye muligheder.

Allerede i 1973 havde søstre henvendt sig til *Hospitalsdirektoratet*. Tilgangen til søsterordenen var på tilbagegang, så man var lidt bekymret for fremtiden. Man ville gerne have direktoratets udmelding om, hvad man havde tænkt på i fremtiden.

”Vi køber ikke gamle hospitaler”

Udmeldingen kom aldeles bag på søstrene og de 800 ansatte på *Skt. Joseph*.. Når disse ikke kunne mere, ja så var kommunen ikke interesseret i at overtage.

Det var den udmelding, der gav det endelige dødsstød til sygeplejerskolen. Fødeafdelingen skulle flyttes til *Bispebjerg Hospital*. Der var ikke planer om at genbesætte de andre afdelinger.

Hospitalsborgmesteren *Alsing Andersen* udtalte:

- *Københavns Kommune køber ikke gamle hospitaler, vi bygger nye hospitaler og river de gamle ned.*

Patienter følte sig som ”små grever”

Også den udtalelse kom bag på søstrene. For alt hvad de havde foretaget på hospitalet var i overensstemmelse med Københavns Kommune.

Kommunen havde en skjult plan. De ville bruge hospitalet til ventepatienter. Hele 400 sengepladser havde man. Det var et moderne hospital. Nu skulle ældre mennesker, der havde betalt skat et helt liv bydes på en seng og en kommode.

Efterhånden var der kun 20 søstre tilbage på hospitalet. Men deres indflydelse havde præget omgangstonen på stedet. Patienter udtalte, at de følte sig som små grever.

Protest – aktioner

Hele 76.000 underskrifter mod nedlæggelsen af hospitalet blev afleveret til *Hospitalsborgmesteren*. Svaret fra ham var, at det ville have været dejligt, hvis der havde hængt en femhundredekrone – seddel ved hver underskrift.

Personalet på *Sct. Joseph* gik meget aktiv ind i bevarelsen af hospitalet. Der blev indkaldt til borgermøder, støttekoncerter i *Nørrebrohallen*, og udgivet aviser i et oplag på 45.000 eksemplarer.

Men der var ikke opbakning fra politisk side til at bevare et billigt og moderne nærhospital. 80 pct. af de praktiserende læger i *København* ønskede hospitalet bevaret.

Det flotte hospital blev lukket i 1979.. Senere fungerede stedet som plejehjem. Det lukkede i 2005.

Et minde – i kælderen

Det var her i kælderen, at *Nørrebro Handelsforening* en gang for et par år siden havde henlagt et bestyrelsesmøde. Vi sad i en genskabt *Nørrebro lejlighed*. Det var lidt af en oplevelse. Efter mødet blev vi vist rundt i *Remissens – centret*.

Her viste *Ove Dahl*, skaberen af centret, rundt. Meningen er, at folk, der på en eller anden måde har mistet hukommelsen pludselig ved hjælp af effekter fra deres liv, kan få genskabt dele af deres hukommelse.

Og nu har de ældre mennesker på *Nørrebro* fået deres egen *Ungdomshus* i dele af det tidligere hospital.

Et aftryk på Nørrebro

De katolske søstre efterlod dog også andre aftryk på *Nørrebro*. I 1889 var kapellet i hospitalsbygningen ved at være for lille, og den energiske pastor kiggede sig om efter en byggegrund, hvor man kunne opføre en kirke. I 1889 blev skødet til grunden, *Nørrebrogade 27*, underskrevet. Det var et meget centralt sted på *Nørrebro*.

I år 1900 blev skolen ved *Sankt Ansgars Kirke* i *Bredgade* for lille. I 1906 åbnede en skole i *Griffenfeldsgade 7*. Meningen var, at skolen skulle flytte hen til kirken på *Nørrebrogade*.

Først den 17. november 1916 var kirken på *Nørrebrogade* færdigbygget. I 1923 flyttede skolen ind til kirken.